

Témata magisterské státní závěrečné zkoušky

Učitelství českého jazyka a literatury pro základní školy a se specializací na žáky s odlišným mateřským jazykem

Státní závěrečná zkouška sestává z částí český jazyk, česká literatura a oborová didaktika (v případě českého jazyka a literatury jako hlavního oboru je oborová didaktika zkoušena v přímém propojení se zkouškou z pedagogiky a psychologie).

Součástí zkoušky je práce s textem, která se může dotknout všech výše uvedených částí; krátký text se zhruba 5 otázkami/úlohami je zkoušenému zadán po vylosování čísla zkušebního okruhu.

Zkoušení u SZZ trvá cca 45 minut (maior), resp. 30 minut (minor). Organizace zkoušení při SZZ probíhá podle pokynů předsedy komise; po vylosování zkušebního okruhu je zkoušenému poskytnut čas na přípravu v rozsahu 45 minut (maior), resp. 30 minut (minor).

ČESKÝ JAZYK

Tematické okruhy

1. Lingvistika — základní a speciální lingvistické disciplíny. Jazyk a jeho znakový charakter. Korpusová lingvistika — základní pojmy; český národní korpus; druhy korpusů a jejich využití.
2. Komunikace a komunikační situace. Jazyková kultura — úzus, norma, kodifikace, normy jazykové a stylové. Strukturní a nestruturní útvary národního jazyka. Idiolekt — dialekt — jazyk. Dialektologie – hlavní rysy našich dialektů, základní literatura a představitelé.
3. Klasifikace jazyků. Indoevropské jazyky a hlavní jazykové skupiny neindoevropské. Slovanské jazyky a jejich charakteristické znaky. Místo češtiny mezi slovanskými jazyky. Jazyky v kontaktu. Bilingvismus a plurilingvismus.
4. Fonetika a fonologie, jejich náplň a cíl, vzájemné vztahy. Fonémy a jejich alofony. Vliv historického vývoje fonologického systému na současný stav fonologického systému ve spisovné češtině a v dialektech. Fonetika a fonologie v nadnárodních souvislostech. Základní orientace v cizojazyčných fonetických systémech.
5. Vztah mluvené a psané formy jazyka; mluvenost a psanost mediální a konceptuální. Ortoepie, ortofonie, ortografie. Specifika mluvených, resp. psaných komunikátů z hlediska jednotlivých jazykových rovin. Jazyková chyba vs. stylový nedostatek.
6. Morfologie — základní koncepty a pojmy (např. morfém, alomorf, morf, slovní druhy, přechody mezi slovními druhy, deklinace, konjugace). Vztah české a mezinárodní terminologie. Vymezení a klasifikace slovních druhů.

7. Deklinace. Gramatická kategorie pádu, čísla, rodu, životnosti. Problematika rozlišení rodu přirozeného a gramatického. Pád jako kategorie morfologická a syntaktická. Substantiva a adjektiva, jejich vývoj a role v systému.
8. Konjugace. Slovesa z hlediska tvaroslovného (gramatické kategorie sloves), slovotvorného (tvoření sloves) a syntaktického (valence, sémantická stránka větných struktur). Základní srovnání flexe s jinými slovanskými jazyky.
9. Neohebné slovní druhy, přechody mezi nimi. Funkce tzv. nevlastních předložek v současné češtině. Adverbia, jejich povaha morfologická a slovotvorná.
10. Slovotvorba — základní koncepty a pojmy (např. slovotvorný význam, slovotvorná kategorie, slovotvorný typ, formant, fundace, motivace, slovotvorné způsoby). Vývojové tendence ve slovotvorných postupech v současné češtině, zejména ve srovnání s jinými indoevropskými jazyky (slovanské vs. neslovanské).
11. Současné přístupy k syntaktické problematice — formálně a sémanticky orientovaná syntax. Základní syntaktické jednotky — věta a výpověď. Promluva a text. Modalita postojová, voluntativní a jistotní. Zápor větný a lexikální v češtině, srovnání s vybraným cizím jazykem. Předklonky a příklonky a jejich užití ve větě.
12. Větné struktury (typy jednoduché věty slovesné), typy dvojčlenné a jednočlenné, nesponové a sponové. Syntaktické vztahy, způsoby a prostředky jejich realizace; odchylky od pravidelné větné stavby. Aktuální větné členění a jeho prostředky, jeho úloha ve slovosledu v češtině. Slovosled ve srovnání s jiným vybraným jazykem.
13. Větné členy. Primární a sekundární syntaktické funkce jednotlivých slovních druhů. Základní větné členy — charakteristika, vyjádření. Rozvíjející a několikanásobné větné členy — charakteristika, druhy, způsoby jejich vyjádření.
14. Souvětí — souřadné x podřadné. Kritéria klasifikace souvětí. Paralelnost stavby podřadného souvětí a věty jednoduché. Spojovací výrazy, jejich slovnědruhová a stylová charakteristika. Významové poměry mezi souřadně spojenými větami. Typy vedlejších vět podle jejich větněčlenské platnosti.
15. Slovo (lexém) a pojmenování. Pojmenování značková a popisná. Význam slov, pojmová a pragmatická složka slovního významu. Slova plnovýznamová a neplnovýznamová; jednovýznamová a vícevýznamová; polysémie a homonymie. Využití synonymie a antonymie v komunikaci.
16. Slovní zásoba češtiny, struktura slovní zásoby, vrstvy ve slovní zásobě. Lexémy jednoslovné a víceslovné (sousloví, frazémy) a jejich užití v komunikaci. Typy slovníků a jazykových korpusů — možnosti a meze při práci s nimi. Proměny slovní zásoby v souvislosti s přejímáním slov z cizích jazyků. False friends v češtině a jiných jazycích.

17. Styl a stylistika, základní koncepty a pojmy (např. styly objektivní a subjektivní, stylové faktory, jazyková a kompoziční výstavba textu, stylová oblast, stylové normy, stylová vrstva). Vztah stylistiky a jazykové kultury.
18. Jazykové prostředky z hlediska jejich stylové hodnoty, stylová příznakovost a nepříznakovost výrazu. Funkční dichotomie ve stylistice (mluvenost x psanost, připravenost x nepřipravenost, formálnost x neformálnost atd.). Specifika mluvené x psané komunikace u nerodilých mluvčích.
19. Teorie funkčních stylů, vývoj názorů a současný stav. Funkční styly základní a odvozené; charakteristika a komparace jednotlivých funkčních stylů. Funkční styly věcné x esteticky sdělné.
20. Tendence v mluvené a psané komunikaci: míšení žánrů a stylů, kolokvializace, vliv jiných jazyků na komunikaci; odchylky od stylistických norem a jejich motivace. Žánrová modifikace, adaptace textu, zásady komunikace s nerodilým mluvčím.
21. Praslovanština, staroslověnština a církevní slovanština, jejich časové a teritoriální vymezení. Postavení češtiny mezi jinými slovanskými jazyky. Vývoj hláskoslovného a tvaroslovného plánu češtiny ve srovnání s prajazykem indoevropským a praslovanským.
22. Proměny češtiny ve 12.–14. století. Vývoj spisovné češtiny v období humanismu a baroka. Vývoj českého pravopisu (pravopis primitivní, pravopis spřežkový, diakritický, bratrský). Slovníky a jejich význam pro vývoj spisovné češtiny.
23. Obrozenecká čeština, jazykovědné práce (gramatiky, slovníky, práce teoretické). Význam J. Dobrovského a J. Jungmanna. Kodifikace. Čeština ve druhé polovině 19. století. Brusičství, tzv. matiční brusy. Vývoj české terminologie.
24. Vývoj spisovné češtiny od 19. století do současnosti. Pražský lingvistický kroužek a jeho význam pro vývoj současné češtiny. Pravidla českého pravopisu (J. Gebauer). Učebnice češtiny pro rodilé x nerodilé mluvčí.

ČESKÁ LITERATURA

A) Četba

Předpokladem k úspěšnému absolvování státní závěrečné zkoušky je znalost všech titulů zařazených do seznamu četby. Četba je prověřována v návaznosti na tematické okruhy i jako samostatná doplňující otázka. Student ve své odpovědi prokáže schopnost interpretovat literární dílo s přihlédnutím k provázanosti jeho strukturních vrstev (jazykové, tematické, kompoziční a sémantické), k literárněhistorickému kontextu a ke genologické specifičnosti (lyrika, epika, drama).

B) Tematické okruhy

1. Vztah literatury a náboženství, mýtus a typy mýtů, hlavní posvátné texty judaismu, křesťanství, islámu, hinduismu a buddhismu. V jakých souvislostech, s jakými cíli a na jakých literárních příkladech a ukázkách lze o těchto mýtech a náboženstvích uvažovat s žáky a studujícími?
2. Staroslověnské písemnictví a počátek česky psané literatury. Staroslověnské a latinské legendy, rozkvět česky psané literatury ve 14. století. Literatura v období husitství. Významné osobnosti a jejich tvorba, česká literatura v širším kontextu evropské kultury.
3. Humanismus a renesance v české a světové literatuře. Odkaz těchto myšlenkových a uměleckých směrů pro současnost a literární příklady, jimiž ho lze doložit. Významní latinsky a česky píšící humanisté a jejich literární tvorba.
4. České literární baroko a protireformace. Hlavní tendence a představitelé. Charakteristické rysy barokního myšlení a tvorby na základě interpretační analýzy vybraného literárního díla.
5. Fáze českého národního obrození, synkretičnost obrozenecké kultury a chápání národa, počátky intencionální literatury pro děti a mládež.
6. Romantismus ve světové a v české literatuře, typ romantického hrdiny na základě vybraného díla z vlastní četby. Folklorní pohádka a teorie jejího vzniku.
7. Národní a kosmopolitní princip v české literatuře druhé poloviny 19. století, ukázka různých postojů na dobových literárních příkladech, rozvoj literární teorie, historie a kritiky odrážející dynamický rozmach české a světové literatury.
8. Charakteristika literárních generací na přelomu 19. a 20. století ve spojitosti s novými uměleckými směry v evropském kontextu; představení těchto směrů prostřednictvím vlastní četby.
9. Česká poezie, próza, divadlo a drama v meziválečném období (včetně literatury pro děti a mládež), vlivy světové literatury, aktuálnost odkazu dobové literatury pro dnešní čtenáře (konkrétní příklady z vlastní četby zahrnující generační a uměleckou pestrost).
10. Česká literatura v období protektorátu (poezie, próza, drama, literatura pro děti a mládež, teoretické myšlení o literatuře, literární uskupení); dobový literární život v souvislosti se společenským děním; kontinuita a diskontinuita literárního vývoje na příkladech z vlastní četby.
11. Česká literatura a literární život v období 1945–1948 (poezie, próza, drama, literatura pro děti a mládež), souvislost literárního vývoje s děním ve společnosti; názorová i tematická pluralita; konkrétní příklady na základě interpretace vlastní četby.

12. Česká poezie v letech 1948–1968 (včetně tvorby pro děti a mládež), souvislost literárního života s děním ve společnosti; ilustrace literárního vývoje prostřednictvím interpretace děl z vlastní četby.
13. Česká próza (včetně tvorby pro děti a mládež), divadlo a drama v letech 1948–1968, literární život v souvislosti s děním ve společnosti. Literární věda, osobnosti literární kritiky a časopisy v letech 1948–1968; konkrétní příklady na základě interpretace vlastní četby.
14. Významné příklady českého oficiálně vydávaného, samizdatového a exilového proudu české poezie v letech 1969–1989; ilustrace literárního vývoje prostřednictvím interpretace děl z vlastní četby.
15. Významné příklady českého oficiálně vydávaného, samizdatového a exilového proudu české prózy v letech 1969–1989; ilustrace literárního vývoje prostřednictvím interpretace děl z vlastní četby.
16. Vybrané osobnosti a díla původní české dramatiky v letech 1948–1989, milníky dobového divadelního života, významné divadelní scény tohoto období, české drama v samizdatu a exilu. Ilustrace literárního vývoje prostřednictvím interpretace děl z vlastní četby či interpretace divadelního představení.
17. Česká poezie od 90. let 20. století do současnosti, výrazné tendence, představitelé v jejím vývoji, podoby sebereflexe v současné poezii na interpretaci děl z vlastní četby.
18. Česká próza od 90. let 20. století do současnosti, progresivní žánry, tematické posuny, zobrazení dobového kontextu a obraz dějinných traumat v české polistopadové próze na příkladech vybraných literárních děl z vlastní četby.
19. České drama a proměny divadelního života od 90. let 20. století do současnosti, ilustrace literárního vývoje na konkrétních příkladech z vlastní četby a divadelních představení.
20. Česká literatura pro děti a mládež a problematika národních a multikulturních prvků v ní od 90. let 20. století do současnosti. Literární kánon jako mezigenerační kulturní pojítka, obrazy cizince, domova a jeho ztráty v současné české a světové literatuře pro děti a mládež na příkladech z vlastní četby.
21. Filozofické a existenciální aspekty a tematická detabuizace v české a světové literatuře pro děti a mládež od 90. let 20. století do současnosti; jejich charakteristika na základě interpretace děl z vlastní četby.
22. Kritická a odborná reflexe české literatury 21. století, významná literární uskupení, literární věda a kritika a její stěžejní představitelé, literární ocenění (včetně literární tvorby pro děti a mládež), zahraniční impulzy. Reflexe vybraného odborného díla z tohoto období.

23. Obrazové narativy a komiks v současné české literatuře (nejen) pro děti a mládež, jejich významní autorští představitelé, ztvárňovaná témata a umělecké prostředky. Specifické čtenářské a interpretační strategie uplatňující se při recepci těchto děl (i jedinci s OMJ) na základě vlastní čtenářské zkušenosti.
24. Proces literární komunikace, typologie narativních situací na konkrétních příkladech literárních děl z vlastní četby, specifika literární komunikace v případě literárních překladů a adaptací, nedospělý adresát a recipient s OMJ v komunikačním procesu s literárním dílem.

Studijní literatura ke státní magisterské zkoušce

Český jazyk

- BĚLIČ, J. *Nástin české dialektologie*. Praha: SPN, 1972.
- COOK, V.; BASSETTI, B. *Language and bilingual cognition*. New York: Psychology Press, 2011.
- ČECHOVÁ, M.; KRČMOVÁ, M.; MINÁŘOVÁ, E. *Současná stylistika*. Praha: Lidové noviny, 2008.
- ČERMÁK, F.; BLATNÁ, R. (eds.): *Manuál lexikografie*. Jinočany: H&H, 1995.
- České nářeční texty*. Praha: SPN, 1976, 425 s.
- Český národní korpus. Kurz práce s ČNK*. Dostupné z:
<https://wiki.korpus.cz/doku.php/kurz:uvod>
- Český národní korpus. Manuál*. Dostupné z:
<https://wiki.korpus.cz/doku.php/manualy:kontext:index>
- DANEŠ, F. a kol. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997.
- DANEŠ, F. *Věta a text*. Praha: Academia, 1985.
- ERHART, A. *Základy jazykovědy*. Praha: SPN, 1984.
- FILIPEC, J.; ČERMÁK F. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985.
- GREPL, M.; KARLÍK, P. *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998.
- HARDING, E.; RILEY, P. *Bilingvní rodina*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008.
- HAVRÁNEK, B. *Vývoj spisovného jazyka českého*. Praha: SPN, 1979.
- HEINZOVÁ, K. *Intercultural communication*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2001. 71 s. ISBN 80-7248-120-7.
- HNÁTKOVÁ, M.; KŘEN, M.; PROCHÁZKA, P.; SKOUMALOVÁ, H. The SYN-series corpora of written Czech. In *Proceedings of the Ninth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'14)*, 160–164. Reykjavík: ELRA, 2014.
- HOFFMANNOVÁ, J. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia, 2016.
- HOFFMANNOVÁ, J. *Stylistika a...* Praha: Trizonia, 1996.
- HOFFMANNOVÁ, J.; MÜLLEROVÁ, O.; SCHNEIDEROVÁ, E. *Mluvená čeština v autentických textech*. Jinočany: H&H, 1992.
- HRDLIČKA, M. *Cizí jazyk čeština*. 1. vyd. Praha: ISV, 2002.
- Informační zdroje pro výzkum a výuku češtiny*. <http://www.ujc.cas.cz/infocz/>
- JEDLIČKA, A. *Spisovný jazyk v současné komunikaci*. Praha: Academia, 1978.
- JELÍNEK, M.; ŠVANDOVÁ, B. a kol. *Argumentace a umění komunikovat*. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
- KARLÍK, P.; KRČMOVÁ, M.; PLESKALOVÁ, J.; VEČERKA, R. a kol. *Kapitoly z české jazykovědné bohemistiky*. Praha: Academia, 2007.
- KARLÍK, P.; NEKULA, M.; PLESKALOVÁ, J. a kol. *Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2016. Dostupné též z.: <https://www.czechency.org/>
- KARLÍK, P.; NEKULA, M.; RUSÍNOVÁ, Z. a kol. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012.
- KNAPPOVÁ, M. *Rodné jméno a v jazyce a společnosti*. 1. vyd. Praha: Academia, 1989.
- KOSTELECKÁ, Y. *Žáci-cizinci v základních školách: fakta, analýzy, diagnostika*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2013.
- KRČMOVÁ, M. *Úvod do fonetiky a fonologie pro bohemisty*. 3. vyd. Ostrava: FF OU, 2010.
- KROPÁČOVÁ, J. *Výuka žáka s odlišným mateřským jazykem z hlediska přípravy učitele*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008.

- KULDANOVÁ, P.; SVOBODOVÁ, J. *Jazyková kultura dnešních dní*. Ostrava: Ostravská univerzita — Pedagogická fakulta, 2002.
- Mluvnice češtiny 1. Fonetika. Fonologie. Morfonologie a morfémika. Tvoření slov*. Praha: Academia, 1985.
- Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. Praha: Academia, 1986.
- Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Praha: Academia, 1987.
- MORGENSTERNOVÁ, M.; ŠULOVÁ, L.; SCHOLL, L. *Bilingvismus a interkulturní komunikace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011.
- MÜLLEROVÁ, O. *Mluvený text a jeho syntaktická výstavba*. Praha: Academia, 1994.
- PALCOVÁ, Z. *Fonetika a fonologie češtiny s obecným úvodem do problematiky oboru*. Praha: Karolinum, 1994.
- PRAVDOVÁ, M.; SVOBODOVÁ, I. a kol.: *Akademická příručka českého jazyka*. Praha: Academia, 2014.
- Pravidla českého pravopisu*. Praha: Academia, 1993.
- RUSÍNOVÁ, Z. *Současná česká morfologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1993.
- RUSÍNOVÁ, Z. *Tvoření slov v současné češtině*. Brno: Masarykova univerzita, 1990.
- Second language acquisition — essential information*. Frankfurt: Frankfurt International School, 2011. Dostupné na: <http://esl.fis.edu/teachers/support/cummin.htm>.
- SKARNITZL, R. *Znělostní kontrast nejen v češtině*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2011.
- SVOBODOVÁ, J. *Bilingvismus a interference — slovanské jazyky*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2014.
- ŠLOSAR, D.; VEČERKA, R.; DVOŘÁK, J.; MALČÍK, P. *Spisovný jazyk v dějinách české společnosti*. 3. opravené a doplněné vyd. Brno: Host, 2009.
- ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, B. *Rétorika. Vážnost mluveného slova*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2009.
- ŠRÁMEK, R. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
- ŠTÍCHA, F. a kol. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 2013.
- VACHEK, J. (ed.) *U základů pražské jazykovědné školy*. Praha: Academia, 1979.
- VAŠUTOVÁ, J. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno: Paido, 2004.
- VEČERKA, R. *Staroslověnština v kontextu slovanských jazyků*. Olomouc: UP v Olomouci a Nakladatelství Euroslavice, 2006.
- Vícejazyčná lingvistická terminologie*. 2013. Praha: NIDV. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/32679/>

Česká literatura

- CORBINEAU-HOFFMANNOVÁ, A. *Úvod do komparatistiky*. Praha: Akropolis, 2008.
- CULLER, J. *Krátký úvod do literární teorie*. Brno: Host, 2015.
- ČERNÝ, V. *Až do předsíně nebes. Čtrnáct studií o baroku našem a cizím*. Praha: Mladá fronta, 1996.
- ČERVENKA, M. a kol. *Slovník básnických knih*. Praha: Čs. spisovatel, 1990.
- Čeští spisovatelé 19. století*. Praha: Čs. spisovatel, 1971.
- Čeští spisovatelé z přelomu 19. a 20. století*. Praha: Čs. spisovatel, 1972.
- DOKOUPIL, B.; ZELINSKÝ, M. *Slovník české prózy 1945–1994*. Ostrava: Sfinga, 1994.
- DOLEŽEL, L. *Narativní způsoby v české literatuře*. Praha: Pistorius & Olšanská, 2014.

- ELIADE, M. *Posvátné a profánní*. Praha: OIKOYMENH, 2006.
- ELIADE, M. *Mýtus o věčném návratu: archetypy a opakování*. Třetí vydání. Praha: OIKOYMENH, 2019.
- HAMAN, A. *Česká literatura 19. století*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2002.
- HAMAN, A. *Česká literatura 19. století a evropský kontext*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1999.
- HAMAN, A. *Trvání v proměně*. Praha: ARSCI, 2007.
- HAMAN, A. *Úvod do studia literatury a interpretace díla*. Jinočany: H & H, 1999.
- HODROVÁ, D. a kol. ... *na okraji chaosu...* Praha: Torst, 2001.
- IBRAHIM, R.; PLECHÁČ, P.; ŘÍHA, J. *Úvod do teorie verše*. Praha: Akropolis, 2013.
- JANÁČKOVÁ, J. *Stoletou alejí: o české próze minulého věku*. Praha: Československý spisovatel, 1985.
- JANOUŠEK, P. a kol. *Dějiny české literatury 1945–1989, 1–4*. Praha: Academia, 2007, 2008.
- JANOUŠEK, P. a kol. *Dějiny české literatury v Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: Academia, 2022.
- JANOUŠEK, P. a kol. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945, 1, 2*. Praha: Brána, 1995, 1998.
- JERÁBEK, D. *Česká literatura od konce národního obrození do roku 1918*. Brno: Masarykova univerzita, 1993.
- KOPECKÝ, M. *Český humanismus*. Praha: Melantrich, 1988.
- KOŽMÍN, Z.; TRÁVNÍČEK, J. *Na tvrdém loži z psího vína*. Brno: Books, 1998.
- KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 1993.
- LANE, T. *Dějiny křesťanského myšlení*. Praha: Návrat domů, 1996.
- Lexikon východní moudrosti: buddhismus, hinduismus, taoismus, zen*. Olomouc: Votobia, 1996.
- LEDERBUCHOVÁ, L. *Průvodce literárním dílem*. Jinočany: H & H, 2002.
- LE GOFF, J. *Encyklopedie středověku*. Praha: Vyšehrad, 2008.
- LEHÁR, J. – STICH, A. – JANÁČKOVÁ, J. – HOLÝ, J. *Česká literatura. Od počátků k dnešku*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004.
- MACURA, V. *Znamení zrodu: české národní obrození jako kulturní typ*. Jinočany: H & H, 1995.
- MACURA, V.; JEDLIČKOVÁ, A. (eds.) *Průvodce po světové literární teorii 20. století*. Brno: Host, 2012.
- MACHALA, L. a kol. *Panorama české literatury 1, 2*. Praha: Euromedia Group, k. s., 2015.
- MANDYS, P. a kol. *2x101 knih pro děti a mládež*. Praha: Albatros, 2013.
- MED, J. *Literární život ve stínu Mnichova*. Praha: Academia, 2010.
- MOCNÁ, D.; PETERKA, J. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004.
- MUKAŘOVSKÝ, J. a kol. *Dějiny české literatury, 4*. Praha: Victoria Publishing, 1995.
- MÜLLER, R.; ŠIDÁK, P. (eds.) *Slovník novější literární teorie*. Praha: Academia, 2012.
- NODL, M. *Středověk v nás*. Praha: Argo, 2015.
- NOVÁK, A.; NOVÁK, J. V. *Přehledné dějiny literatury české*. Brno: Atlantis, 1995.
- NOVÁK, R. (ed.) *Česká autorská poezie pro děti a mládež v novém miléniu*. Brno: Books & Pipes, 2023.
- NÜNNING, A. (ed.) *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host, 2006.
- PADEN, W., E. *Bádání o posvátnu: náboženství ve spektru interpretací*. Brno: Masarykova univerzita, 2002.
- PARTRIDGE, CH. *Lexikon světových náboženství*. Přel. M. Ritter. Praha: Slovart, 2006.
- PAVLINCOVÁ, H.; HORYNA, B. (eds.) *Judaismus, křesťanství, islám*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2003.

- PAPOUŠEK, V. a kol. *Dějiny nové moderny*, 1–3. Praha: Academia, 2010–2017.
- PETRŮ, E. *Úvod do studia literární vědy*. Olomouc: Rubico, 2000.
- PETRŮ, E. *Vzdálené hlasy: studie o starší české literatuře*. Olomouc: Votobia, 1996.
- PETRŮ, E. *Vzrušující skutečnost. Fakta a fantazie ve středověké a humanistické literatuře*. Ostrava: Profil, 1984.
- POLÁČEK, J. a kol. *Průhledy do české literatury 20. století*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2000.
- POKORNÝ, P.; HECKEL, U. *Úvod do Nového zákona. Přehled literatury a teologie*. Praha: Vyšehrad, 2013.
- Slovník autorů literatury pro děti a mládež 2. Čeští spisovatelé*. Praha: Libri, 2012.
- SCHUBERT, K. *Židovské náboženství v proměnách věků*. Praha: Vyšehrad, 1995.
- SEGAL, R. A. *Stručný úvod do teorie mýtu*. Praha: ExOriente, 2017.
- SLÁDEK, O. a kol. *Slovník literárněvědného strukturalismu*. Brno: Host, 2018.
- STEPHENSON, B. *Stručný úvod do teorie rituálu*. Praha: ExOriente, 2022.
- ŠMAHELOVÁ, H. *Návraty a proměny. Literární adaptace lidových pohádek*. Praha: Albatros, 1989.
- ŠMAHELOVÁ, H. *Počátky kritického myšlení o dětské literatuře I, II*. Praha: Univerzita Karlova, 1999.
- ŠUBRTOVÁ, M. a kol. *Pohádkové příběhy v české literatuře pro děti a mládež 1990–2010*. Brno: Masarykova univerzita, 2011.
- ŠUBRTOVÁ, M. *Tematika smrti v české a světové literatuře pro děti a mládež*. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2007.
- TICHÁ, Z. *Cesta starší české literatury*. Praha: Panorama, 1984.
- TOMAN, J. *Konstanty a proměny moderní české poezie pro děti (tvorba — recepce — reflexe)*. České Budějovice: Nakladatelství Vlastimil Johanus, 2008.
- TUREČEK, D. (ed.) *Národní literatura a komparatistika*. Brno: Host, 2009.
- URBANOVÁ, S. *Figury a figurace*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010.
- URBANOVÁ, S. a kol. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004.
- URBANOVÁ, S. *S holokaustem za zády*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2018.
- VAŠICA, J. *Literární památky epochy velkomoravské 863–885*. Praha: Vyšehrad, 1996.
- V souřadnicích mnohosti. Česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014.
- V souřadnicích volnosti. Česká literatura 90. let 20. století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008.
- WELLEK, R.; WARREN, A. *Teorie literatury*. Olomouc: Votobia, 1996.
- ZBAVITEL, D.; VACEK, J. *Průvodce dějinami staroindické literatury*. Třebíč: Arca JiMfa, 1996.